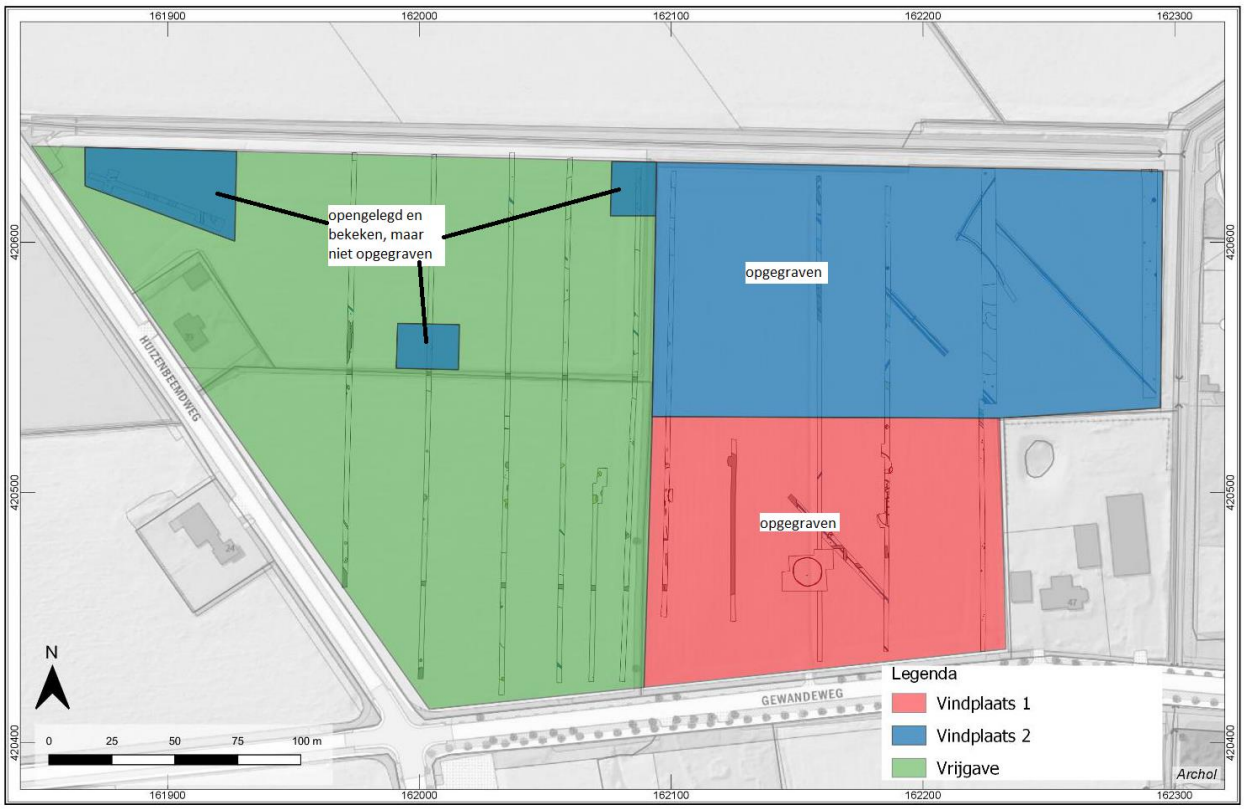
Archeologisch advies nr.	MP22a58
Datum	2-8-2022
Intern nr. / contactpersoon gemeente	
Plangebied	Oss, Gewandeweg - Huizenbeemdweg
Betreft	Advies vervolgtraject op basis van resultaten opgraving
Onderliggend document	Voorlopige samenvatting resultaten opgraving

Advies vervolgtraject op basis van resultaten opgraving

Achtergrond
In het kader van de nieuwe woonwijk Amsteleind heeft de gemeente Oss op de hoek van de Gewandeweg en de Huizenbeemdweg in 2022 een archeologische opgraving laten uitvoeren (figuur 1). Deze opgraving werd uitgevoerd door de Faculteit der Archeologie van de Universiteit Leiden en Archol. De resultaten van deze opgraving zijn nog niet uitgewerkt. Dit zal binnen de komende 2 jaar gebeuren.

Figuur 1. Locatie van het plangebied Gewandeweg, met daarop vindplaats 1 (in rood) en vindplaats 2 (in blauw). Groen werd eerder vrijgegeven op basis van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek. Vindplaats 1 en 2 zijn volledig opgegraven, met uitzondering van de 3 kleinere blauwe gebiedjes in het westelijk deel van het plangebied.

Samenvatting resultaten
Bij de opgraving aan de Gewandeweg is een volledig landschap uit de Midden-/Late Bronstijd blootgelegd. De sporen moeten ergens in de periode tussen 1500 en 1000 v.Chr. dateren. Een meer precieze datering kan hopelijk worden vastgesteld aan de hand van koolstof-14 dateringen die nog moeten worden uitgevoerd. In totaal zijn er 8 grafheuvels, 3 boerderij plattegronden, enkele spiekers en een dozijn waterputten/-kuilen gevonden. Ook zijn er meerdere hekwerken uit diezelfde periode in kaart gebracht die een indruk geven van de inrichting van het landschap rond de verschillende erven. Het bijzondere aan deze opgraving is dat je normaal gesproken maar een, soms twee van deze elementen van het leven in de Bronstijd aantreft in een opgraving maar aan de Gewandeweg hebben we vrijwel

alles bij elkaar. Dit biedt een unieke kijk in het bronstijdlandschap, ook omdat het gebied in latere perioden nauwelijks meer is bewoond. Wel zijn er 2 grafstructuren gevonden die vermoedelijk jonger zijn (IJzertijd). Ook hier zullen koolstof-14 dateringen van de crematieresten meer duidelijkheid moeten geven.
De meest bijzondere vondsten betreffen een aantal crematiegraven uit de Bronstijd, een inhumatiegraf met grafgiften (= een persoon die begraven is zonder te zijn gecremeerd) uit de late steentijd (Neolithicum) en een boomstam waterput uit de Bronstijd. Over deze vondsten is in de pers nog niet gecommuniceerd. Over een tijdje kan dit alsnog als analyses zijn uitgevoerd en er écht zekerheid is over de dateringen. Het inhumatiegraf is overigens waarschijnlijk het oudste spoor (en graf) dat tot dusver in Oss is gevonden. Mogelijk kunnen de vondsten na presentatie tentoongesteld worden in Museum Jan Cunen.
Op het moment voert Archol de technische uitwerking van de opgraving uit. Dit houdt in dat alle tekeningen, foto's en meetgegevens nog eens goed worden nagelopen, de spaarzame vondsten worden gewassen en de monsters worden gezeefd. Daarna wordt er een evaluatie/selectieverslag geschreven waarin een voorstel zal worden gedaan welke sporen er verder moeten worden geanalyseerd. Al deze resultaten samen vormen straks het verhaal van de opgraving. Enderzijds een puzzelstuk dan aan het verhaal over de laat prehistorische bewoning in de gemeente Oss kan worden toegevoegd (bron: A. Louwen, universiteit van Leiden). Anderzijds een mogelijke inspiratiebron voor een erfgoed-inclusieve inrichting van de nieuwe woonwijk wat kan bijdragen aan karakter en leefomgeving van de wijk.

Advies ten aanzien van vervolgtraject
In 2021 is op basis van het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek een selectiebesluit genomen (MP21a84). Hierbij is het advies van Archol opgevolgd. Besloten werd om vindplaatsen 1 en 2 op te graven. Daarbuiten werden nauwelijks archeologische resten meer verwacht. Besloten werd om dit gebied (groen op figuur 1) vrij te geven.

Het groene gebied op figuur 1 is dus officieel vrijgegeven. Dit betekent dat er vanuit de AMZ geen onderzoeksverplichting meer rust op het perceel. Tijdens de opgraving zijn echter ook de 3 kleinere gebieden in het westelijk deel van het plangebied opengelegd. Vanuit het proefsleuvenonderzoek werden hier namelijk nog wat off-site fenomenen verwacht. Tijdens het openleggen van het vlak bleek echter dat het hier meer archeologische (nederzettings)sporen liggen dan in eerste instantie gedacht. De sporen blijken (ver?) buiten de aangewezen terreinen van vindplaats 2 door te lopen (in het groene vrijgegeven gebied) en maken deel uit van het bronstijdlandschap. Minimaal 2 huisplattegronden konden al worden onderscheiden.
Wat nu te doen? Het gebied is immers formeel vrij gegeven en daardoor niet meer onderzoeksplichtig.

In overleg met de projectleider van Amsteleind is nu tot de volgende oplossing gekomen: Hoewel het gebied formeel is vrijgegeven, ziet de gemeente het als haar plicht om op een goede manier met de aangetroffen resten om te gaan, mede vanwege het unieke karakter van de sporen en de aansluiting bij het eerdere onderzoek. De resten zonder meer verloren laten gaan is geen optie.
De gemeente heeft met de Universiteit van Leiden kunnen overeenkomen dat het perceel de komende jaren verder onderzocht zal worden als onderdeel van de jaarlijkse fieldschool. Hierbij zullen alle sporen worden ingemeten, opgegraven en geïnterpreteerd en gedocumenteerd in coupe- en vlaktekeningen. De resultaten van de opgraving zullen worden gerapporteerd in de vorm van een scripties, verslagen en een rapportage. Het merendeel van het werk zal worden uitgevoerd door studenten maar om de kwaliteit te kunnen borgen (ook voor een bepaalde mate van uitwerking) is de inhuur van één gecertificeerde archeoloog noodzakelijk. Daarnaast is er een uitgebreid programma voorzien gericht op publieksparticipatie, educatie en voorlichting. Verdere praktische afspraken hieromtrent zullen voorafgaand aan de fieldschool worden gemaakt. Op deze manier is de vindplaats toch veilig gesteld (voor relatief weinig kosten) en kunnen de archeologische resten in het

gebied een bijdrage leveren aan het bijzondere archeologische verhaal van de gemeente Oss.
N.B. Ten behoeve van de kwaliteit is besloten dat de 3 ‘snippers’ in het westelijk deel van het plangebied gelijktijdig met het omringende gebied verder zullen worden onderzocht.